

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Sententia D. Thomæ statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

§. II.

Secundus dicendi modus consutatur.

Dico secundo, Angelum superiorem non illuminare inferiorem, uniendo suum lumen cum lumine inferioris Angeli, sicq; simul cum eo efficiendo intellectionem huius de quo ipsum illuminat.

45. Probatur contra Bannem & Zumel: Nam ideo isti Authores volunt Angelum superiorem unire suum lumen intellectualem cum lumine Angeli inferioris quem illuminat, simulq; ex istis duobus luminibus sic unitis, resultare unicum principium effectivum intellectionis objecti de quo fit illuminatio, quia existimant intellectum Angeli inferioris, præcisè cum proprio lumine, non esse physicè & completè potentem ad percipiendam veritatem de qua illuminatur: Atqui per talem physicam unionem non redditur magis physicè potens ad illam intellectionem: Ergo Angelus superior non illuminat inferiorem, uniendo suum lumen, cum lumine inferioris Angeli. Probatur Minor: Quod est physicè impotens ad aliquid, non redditur physicè potens ad illud, nisi ei physicè aliquid imprimatur, per quod inutetur & fiat potens; propterea si quidem natura angelica, secundum se impotens ad actus supernaturales, non redditur potens ad illos, per hoc quod Deus ut author supernaturalis per solam assistentiam ei uniat, sed oportet insuper quòd illi imprimatur aliquid supernaturale prævium ad prædictos actus, ratione cuius reddatur proximè potens ad illos elictendos, ut fusè ostendimus in Tractatu de visione beata: Atqui per unionem luminis Angeli superioris cum lumine inferioris, nihil physicè imprimitur lumini, nec intellectui Angeli inferioris, ut concedunt Adversarij, sed solum Angelus superior, cum suo lumine, intellectui inferioris Angeli assistit: Ergo si Angelus inferior non fit ex se physicè sufficienter potens ad percipiendam veritatem de qua illuminatur à superiori, non reddetur magis physicè potens, per unionem sui luminis intellectualis cum lumine superioris Angeli illuminantis.

Disp.
3. art.
3.

36. Probatur secundo conclusio. Si illuminatio angelica fieret per hanc conjunctionem & unionem luminis superioris Angeli, cum lumine inferioris, ita ut Angelus inferior ex tali conjunctione plures veritates attingeret, quàm præcisè ex vi proprii luminis, sequeretur quòd ex simili conjunctione luminis gloriæ quod est in Angelo inferiori, cum lumine gloriæ Angeli superioris, ipse Angelus inferior plures veritates attingeret in divina essentia, quàm posset attingere præcisè ex vi proprii luminis; lumen siquidem gloriæ non est minoris virtutis & efficientiæ, quàm sit lumen naturale Angeli: Sed hoc non admittitur ab Adversarijs: Ergo nec illud unde sequitur debet admitti.

37. Addo quòd, si Angelus superior, uniendo suum lumen intellectualem cum lumine inferioris, ad faciendum cum eo unicum principium, efficeret intellectionem de qua fit illuminatio, jam una eademq; intellectio fieret ab utroque Angelo, superiori & inferiori, ut à duabus causis totalibus & particularibus, sive eisdem ordinis: Angelus enim inferior concurreret ad illam intellectionem, efficiendo in ea omnes rationes, etiam generales, quas Angelus superior po-

A test efficere, nempe rationem talis intellectionis secundum speciem, & rationem intellectionis ut sic in tali gradu immaterialitatis.

§. III.

Sententia Divi Thomæ statuitur.

Dico tertio, illuminationem Angelorum fieri solum per modum cuiusdam artificiosi magisterij, quatenus Angelus superior proponitur inferiori objectum, antea ipsi incognitum, modo illi proportionatum, & ostendit medium proportionatum ad illud concipiendum. Ita D. Thomas hic art. 1. & quæst. 9. de verit. art. 1. & 5. ubi hæc scribit: *Superior Angelus habet cognitionem de rebus per formas magis universales: unde inferior Angelus non fit proportionatus ad accipiendam cognitionem à superiori Angelo, nisi superior Angelus cognitionem suam quodammodo dividat & distinguat, concipiendo in se illud de quo vult illuminare, per modum talem quo fit comprehensibile ab inferiori Angelo; & talem conceptum suum alteri Angelo manifestat, illum illuminat. Est simile de magistro, qui videt discipulum non posse capere ea que ipse cognoscit, per illum modum quo ipse cognoscit; & ideo facit distinguere & multiplicare per exempla, ut sic possit à discipulo comprehendi. Quo nihil clarius & expressius in favorem nostræ sententiæ dici potest.*

C Probatur etiam conclusio ratione. Ad illuminationem duo tantum requiruntur, scilicet ostensio seu manifestatio objecti prius incogniti, & confortatio potentie: Sed artificiosum magisterium utrumq; præstat: Ergo per illud hic illuminatio in substantiis spiritualibus. Manifestat enim de illuminatione spirituali debemus loqui ad instar illuminationis corporeæ, ut potest cum ex ordine ad illam defumatur: ut autem aliquid corpus lucidum illuminet potentiam visivam hominis, vel leonis, sufficit quòd manifestet objectum per lumen, & simul per ipsum confortet organum potentie visivæ. Minor vero probatur: Artificiosum magisterium consistit hoc, quòd superior Angelus veritatem aliquam in universali acceptam, & per species universales cognitam, dividat, & veluti masticet, eamq; sic divisam & masticatam proponat per locutionem Angelo inferiori: Atqui ibi intervenit manifestatio talis objecti, & simul confortatio potentie; nam Angelus superior sic dividendo & masticando objectum, ipsum illuminat, & quodammodo lumen intellectus Angeli superioris in eo splendet; proprium est autem luminis, ut ubicunq; fuerit, ostendat objectum, & confortet potentiam: Ergo per artificiosum magisterium, fit manifestatio objecti prius incogniti, & confortatio potentie intellectionis Angeli inferioris. Unde S. Thomas ubi supra art. 1. ad 2. Cum omne quod intelligitur, ex vi intellectualis luminis cognoscatur, ipsum cognitum, in quantum huiusmodi, includit in se intellectualem lumen participatum ex cuius virtute habet intellectum confortare: sicut patet quando magister tradit discipulo aliquid medium demonstrationis, in quo participat lumen intellectus agentis ut in instrumento: prima enim principia sicut instrumenta intellectus agentis &c. Unde per hoc quòd superior Angelus suum cognitum alteri Angelo demonstrat, tunc intellectus confortatur ad alia cognoscenda que prius non cognoscebat.

Condit-

Confirmatur ex eodem S. Doctore infra *quæst. 17. art. 1. ubi ait duobus modis quibus concurre, scilicet efficiendo formam quam concurrere, scilicet efficiendo formam cathedralis* & adjuvando solum naturam, ac præbendo illi instrumenta, quibus expedire possit attingere effectum, quem sine illis non posset præstare. Sic medicina concurrens ad sanitatem, non eam efficiendo, sed præbendo instrumenta naturæ, quibus unita per suam vim intrinsicam se reducat ad sanitatem: illud enim est ingenium naturæ, ut effectum aliquid attingat, adjuva quibusdam instrumentis, quem sine illis non posset attingere. Unde cum Angelus superior, proponendo inferiori veritates divisas & dearticulatas, & medium proportionatum ad eas sic capiendas, præbeat illi instrumenta, quibus cognoscere, & cognoscit objecta quæ aliàs non cognoscere, sufficienter dicitur adjuvare & confortare intellectum ejus ad attingendam veritatem ipsi ignotam, subindeque eum illuminare. Quare S. Thomas quæst. 9. de veritate art. 1. *Secundum hoc inquit, jñus intellectus ab alio illuminari dicitur, inquantum trahitur ei aliquod medium cognoscendi, quo intellectus confortari potest in alia cognoscibilia, in quæ prius non poterat.*

§. IV.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò contra primam conclusionem: D. Thomashic art. 1. dicit quòd cum ab intelligendum duo concurrant, scilicet virtus intellectiva, & similitudo rei intellectæ, secundum hæc duo unus Angelus alteri veritatem notificare potest, primò quidem fortificando virtutem ejus intellectivam, secundò ex parte similitudinis, quatenus Angelus superior notationem veritatis accipit in universali quadam accceptione, ad quam capiendam inferioris Angelus intellectus non est sufficiens, & eam quodam modo dividit ut ab inferiori capi possit: Ergo D. Thomas non constituit Angelorum illuminationem in sola proportionata objectorum propositione, seu ostensione (quam artificiosum magisterium appellamus) sed etiam in aliquo se tenente ex parte potentiar, & eam confortante & immutante. Unde in 2. dist. 9. quæst. 1. art. 2. *ad 4. docet, quòd sicut in corpore est duplex lumen, scilicet intrinsecum, ingrediens compositionem pupillæ, & extrinsecum Solis vel candelle, ita & in spiritibus est duplex lumen, unum intrinsecum, quo solus Deus dicitur illuminare, & alterum extrinsecum, quod supervenit ad confortationem luminis naturalis; & hoc modo unus Angelus illuminat alium.* Et hic art. 1. *ut quòd sicut minus calidum crescit in calore ex præsentia magis calidi, ita virtus intellectiva inferioris Angelus confortatur ex conversione superioris Angelus ad ipsum: Ergo sicut calor corporis magis calidi intendit ex sua propinquitate calorem minus calidi, sic Angelus superior illuminando inferiorem, ex sua conversione intendit lumen naturale illius.*

Respondet ad primum locum, D. Thomam in eodem articulo in resp. ad 2. expressè docere unum Angelum illuminare alium, non tradendo illi lumen naturæ, vel gratiæ, vel gloriæ, ut supra retulimus: ex quo manifestè sequitur illuminationem non fieri per impressionem alicujus luminis in intellectu Angelus illuminati; illud enim debet esse lumen quoddam naturæ, gratiæ,

Tom. II.

A vel gloriæ. Unde hæc duo, scilicet proponere objectum modo proportionato intellectui Angelus illuminati, & fortificare lumen naturale ipsius, non ponunt in numero, sed important unâ & eandem actionem Angelus illuminantis: siquidem ex hoc ipso quòd Angelus superior veritatem quam universalitè intelligit, inferiori proponat modo ipsi proportionato, & ostendat et medium proportionatum ad eam concipiendam, roboratur intellectus Angelus inferioris; sicut confortatur potentia visiva per assistentiam luminis exterioris, quo medium & objectum illuminantur; & sicut mens discipuli confortatur ex eo quòd magister ipsi proponit veritatem quam antea non cognoscebat, & medium quo eam demonstrativè cognoscat: quia sicut discipulus postquam illa ostensione potest eire in actum cognitionis hujusmodi veritatis, & potentia visiva in actum visionis, ita & Angelus inferior in actum cognitionis veritatis sibi antea cognitæ. Et ita clarè mentem suam explicat S. Doctor qu. 9. de verit. art. 1. in corp. ubi legendus est. Unde ad secundum testimonium dicendum est, D. Thomam debere intelligi de lumine superveniente, non physicè per realem inhesionem intellectui Angelus illuminati, sed moraliter, per propositionem objecti divisi à lumine superioris Angelus, quòd subinde habeat confortare intellectum inferioris, non in se & intrinsecè, sed extrinsecè, & in ordine ad objectum, reddendo illud ipsi proportionatum.

B Ad tertium verò respondeo, comparisonem illam à D. Thoma adductam, tantum in hoc tenere, quòd sicut minus calidum confortatur, & crescit in calore ex præsentia magis calidi; ita virtus intellectiva inferioris Angelus confortatur ex conversione superioris ad ipsum: non autem tenet quantum ad modum confortationis & incrementi: quia licet calor minus calidi confortetur & crescat per intensificationem physicam; virtus tamen intellectiva inferioris Angelus, confortatur & crescit per intensificationem tantum moralem.

C Objicies secundò contra secundam conclusionem. Multa in istis inferioribus confortantur, & perficiuntur ad operandum supra proprias vires, ex unione cum superioribus, quibus naturaliter subordinantur: nam calor existens in pariete, ex unione cum luce quæ est in aère circumstante, elevatur ad producendas species intentionales: phantasma per conjunctionem cum intellectu agente, fit potens producere species intelligibiles: item calor ex conjunctione ad formam ignis, producit alium ignem: Ergo similiter Angelus inferior ex conjunctione sui luminis, cum lumine Angelus superioris, confortatur, & fit potens ad cognoscendas veritates, proprias vires excedentes; & sic per illam conjunctionem, non verò per artificiosum magisterium, fit illuminatio Angelorum.

D Respondet negando quòd calor existens in pariete elevatur ad producendas species intentionales per unionem sui cum luce, quæ est in aère circumstante (hæc enim solum disponit ipsum medium aërem ad recipiendas vitaliter & deferendas species) sed hæc elevatio fit per lucem in ipso colore receptam: quod idem dicendum est de phantasmate; recipit enim aliquam virtutem spiritualem ab intellectu agente, quæ elevatur, tanquam instrumentum ipsius, producit species in intellectu possibili, ut explicari